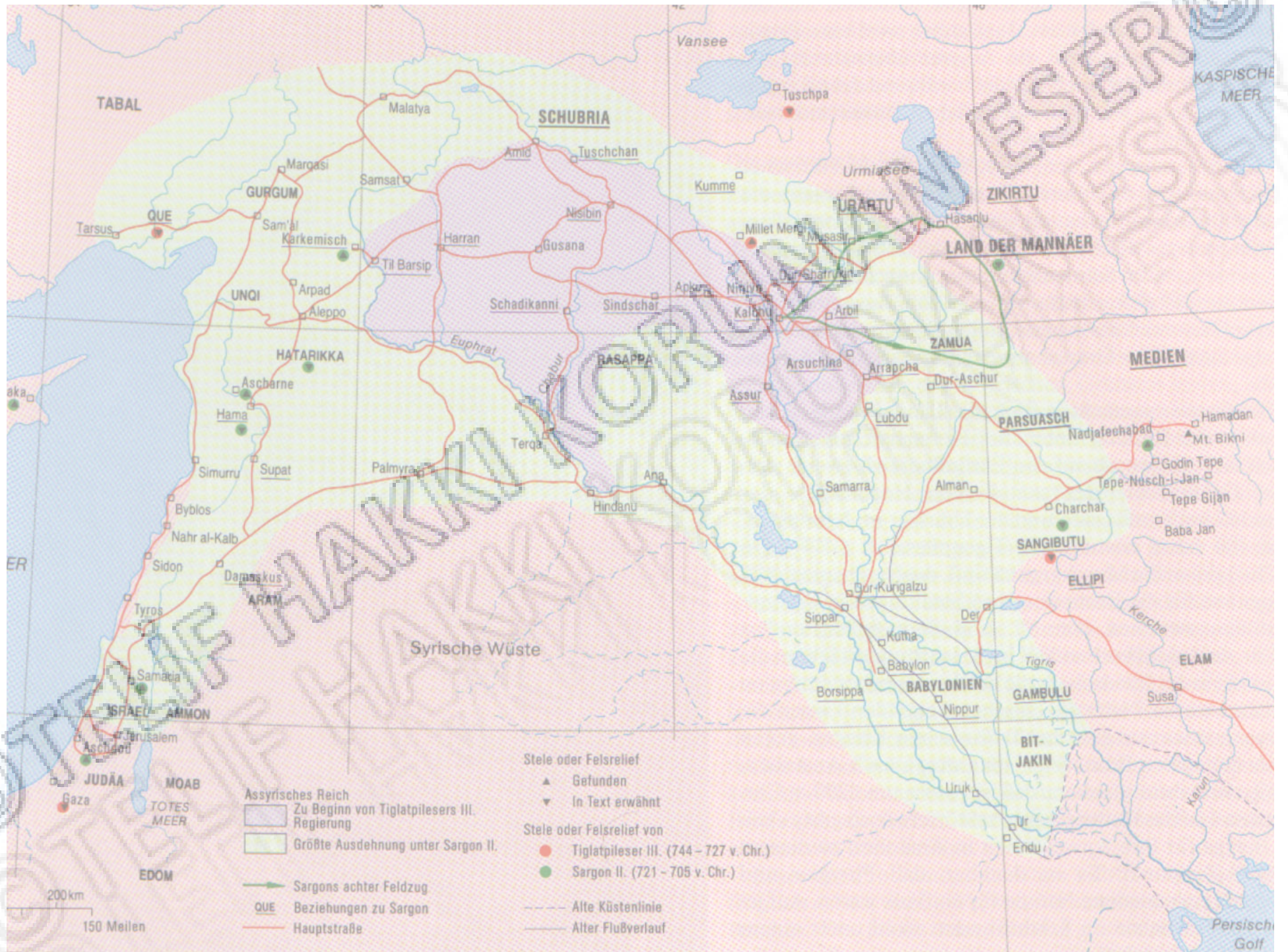
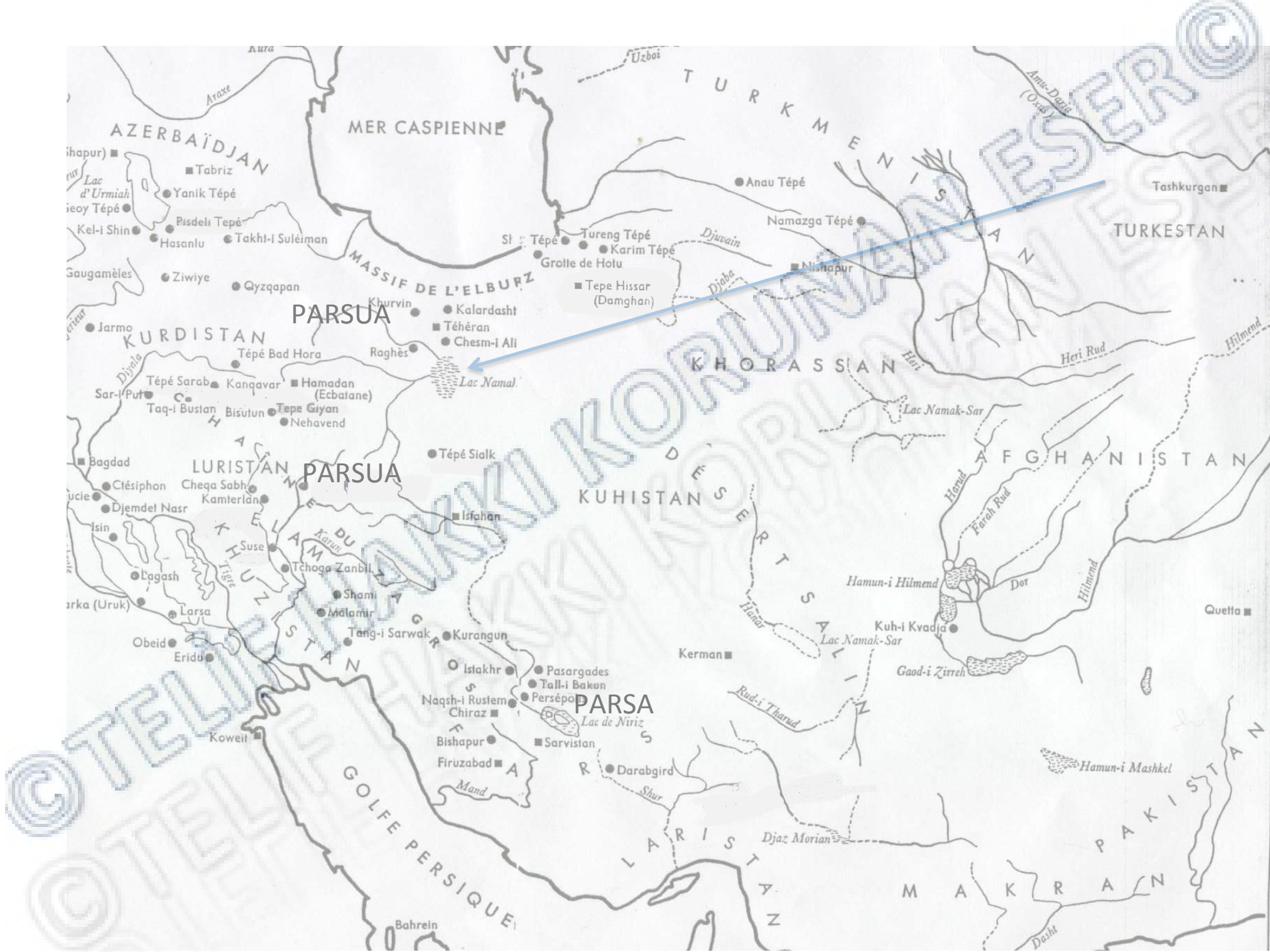

MEDLER VE PERSLER

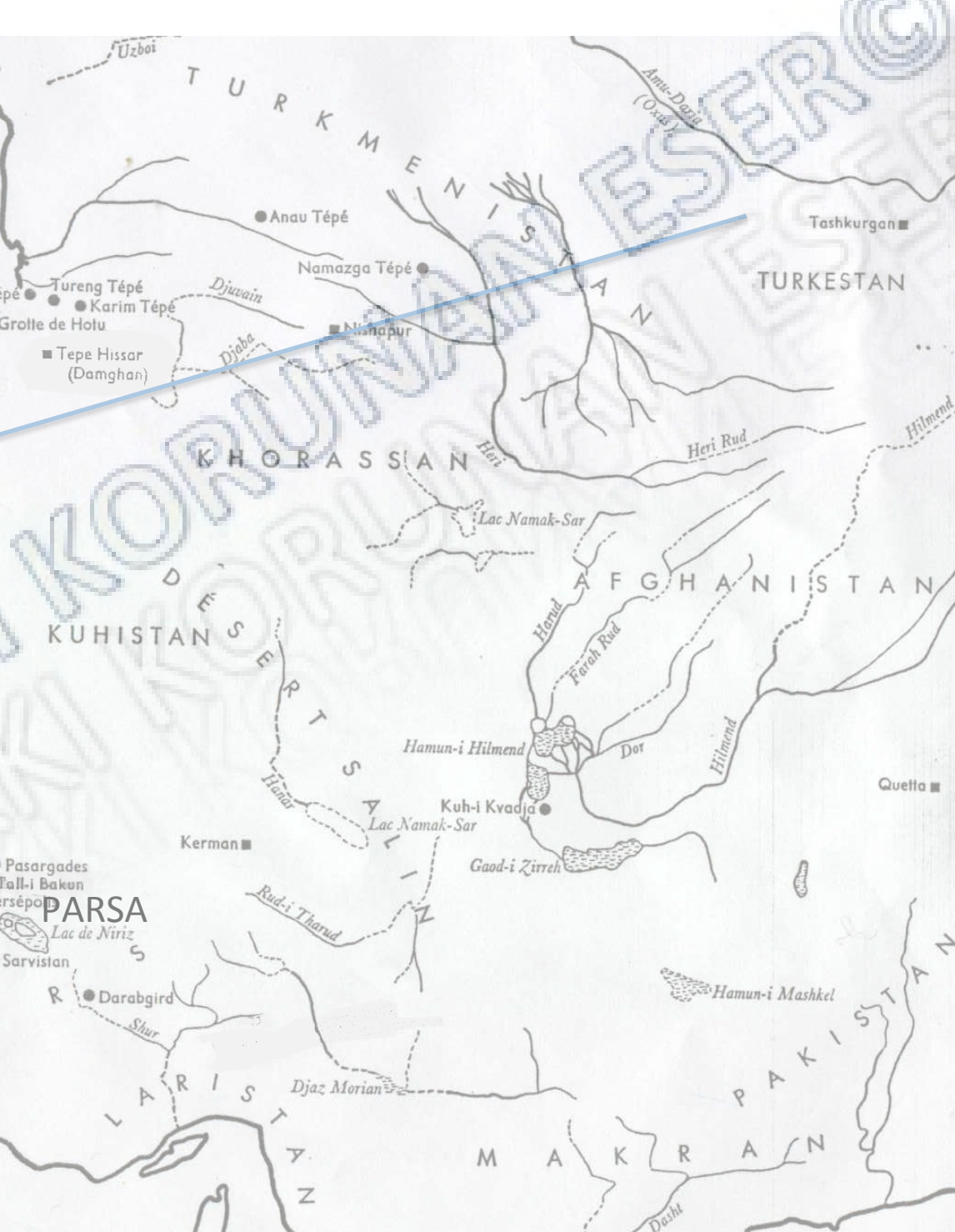

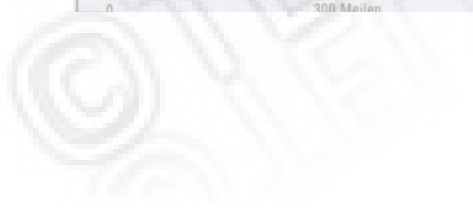
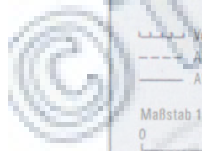
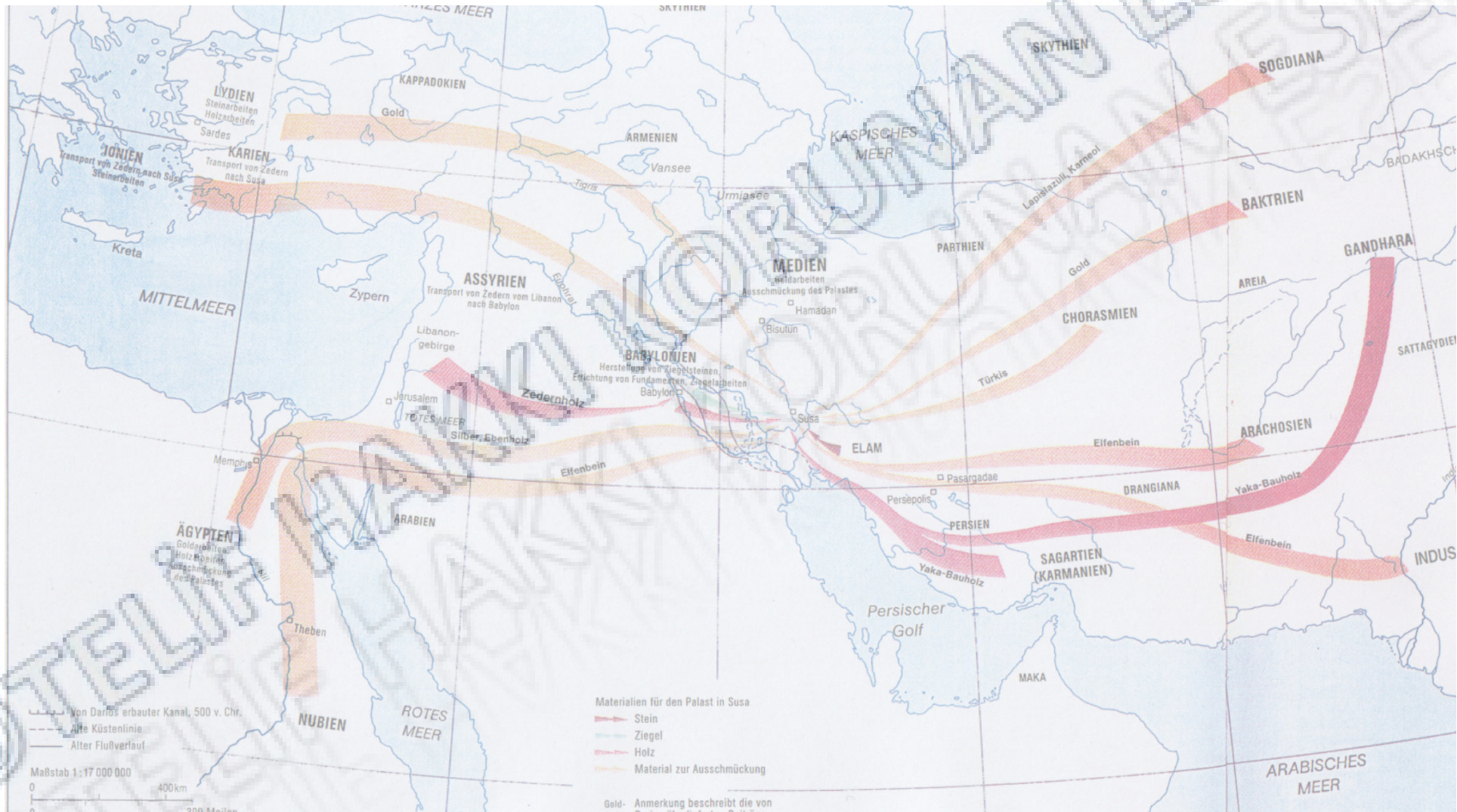

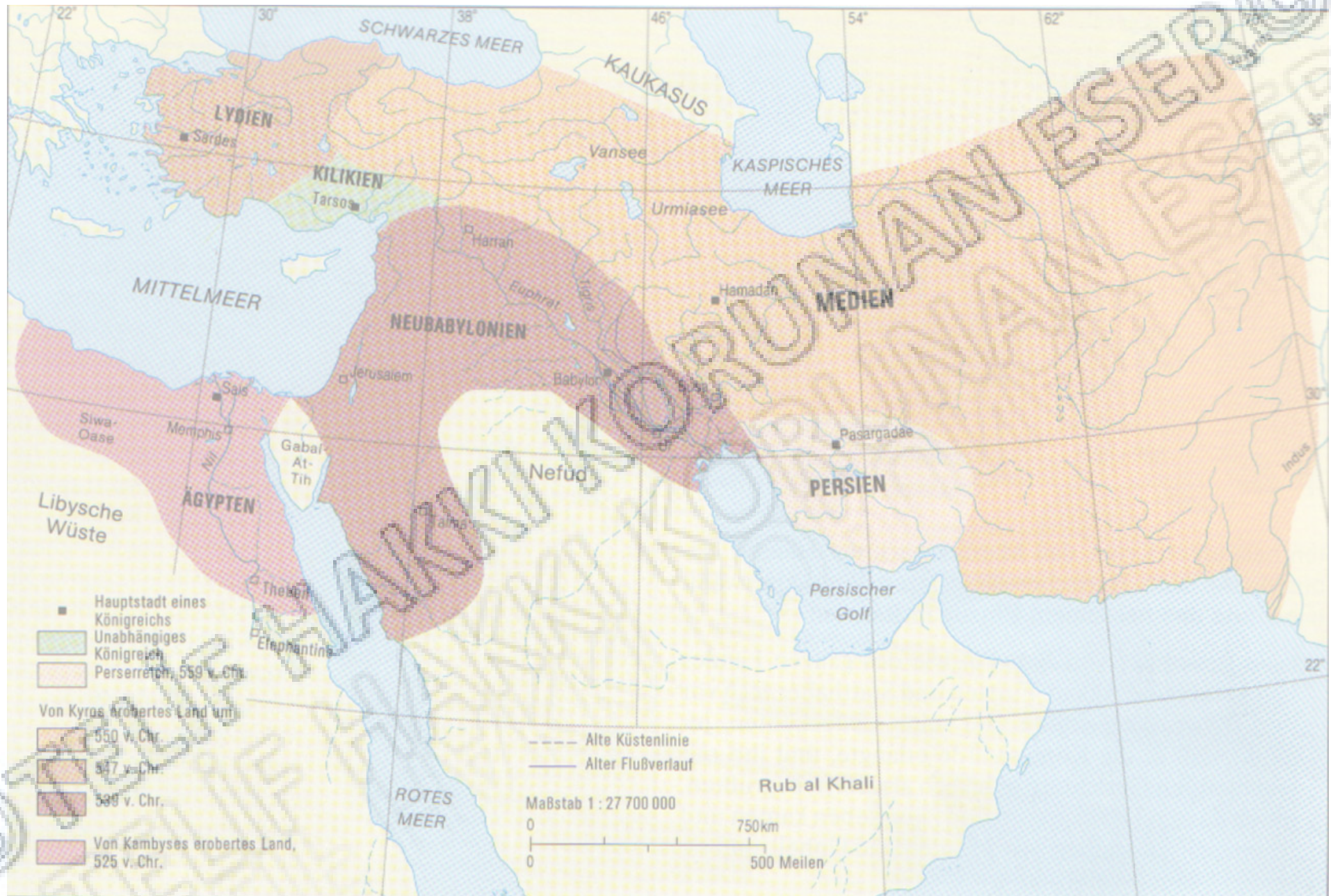
PARSUA

PARSUA

PARSA

1. Kitap:KLIO

96. Phraortes oğlu **Deioskes** Medlere kral olur (715).

101. Deioskesin emri altında sadece Media ahalisi: Bus'lar, Paretaken'ler, Strukhat'lar, Arizant'lar, Budi'ler ve Maglar toplanmışlardı.

102. Deioskes'in oğlu **Phraortes**, babasının 53? yıl süren saltanatından sonra tahta geçer (675-653). Persler üzerine de savaş açar. Teker teker bütün Asya'yı ele geçirir. Ninive'ye saldırdığında ordusuyla birlikte 22 yıl süren saltanatının sonunda ölür.

103. Phraortes'in yerine oğlu **Kyaxares** geçer (625-585). Ordularını sistemli bir savaş için eğitir. Lidyalıları da yener. Bu savaş sırasında güneş tutulur.

16. Lidya kralı Alyattes (605-560) Kyaxares'e savaş ilan eder, ancak bozguna uğrar. Alyattes'ten sonra krallık oğlu Kroisos'a geçer (560-546).

Kızılırmağa kadar bütün Önasya'yı alır. Ninive'yi kuşattığı sırada bir İskit tehlikesiyle karşılaşır.

104. İskitlerle Medler savaşır ve Medler yenilir.

105. İskitler Mısır'a kadar ilerlerler. Mısır Firavunu Psammetikos ile anlaşma yaparlar ve dururlar. Suriye'yi istila ederler.

106. Asya 28 yıl İskit boyunduruğu altında kalır. Sonunda hepsi Kyaxares'in ve Medler'in konuğu olup, sarhoş edilip boğazlanır. Medler yeniden güç kazanırlar. Ninive'yi kuşatıp alırlar.

İskit egemenliğini de kapsayan 40 yıllık hükümlanlıktan sonra, Kyaxares ölünce yerine oğlu **Astyages** geçer (585-550).

107. Astyages'ın Mandane adında bir kızı olur. Babası Astyages gördüğü kötü bir rüya yüzünder kızını bir Medliye değil onlardan daha aşağı gördüğü bir Persli'ye Kambyses'e verir.

108. Astyages yine gördüğü bir rüyasında, kızından doğacak çocuğun kendi yerini alacağını yorumlayan rüya yorumcuları sebebiyle kızını kendi evine, sarayına çağırıp, doğacak bebeği alıp öldürmek ister. Doğan bebek, ileride, Perslilerin ilk kralı olacak Kyros'tur. Astyages güvendiği adamlardan biri olan Harpagos'u çağırıp bebeği alıp öldürmesini söyler.

110. Harpagos bebeği alıp bir sığırtmaça, öldürmesi için verir.

112. Sığirtmaçın karısı ise yeni doğum yapmış ve ölü bir çocuk dünyaya getirmişti.

113. Ölü doğan çocuğunu Kyros'un ölüsüymüş gibi gösterirler ve Kyros'u yetiştirirler.

114. On yaşına gelen Kyros bir oyun sırasında oynadığı Kral rolü gereğı oyun arkadaşlarından soylulardan birinin oğlunu cezalandırır. Kral Astyages'e şikayet edilince de kral önüne çıkartılır.

115. Ve kral tarafından tanınır.

116. Sığirtmaç herşeyi itiraf eder.

117. Kral Astyages kendisine oynanan bu oyun için Harpagos'u çağırır ve ona bir oyun oynar.

118. Kral Astyages, Harpagos'tan çocuğunu çağırmasını ve Kyros'la tanışmasını, sonra da hep birlikte yemek yemelerini ister.

119. Ancak yemekte Harpagos'a kendi çocuğı yedirilir ve böylece Astyages intikamını alır.

120. Kral Astyages tekrar rüya yorumcularını çağırır ve Kyros'un tahta geçip geçmeyeceğini sorar. Onlar da 'o zaten oynadığı oyunda kral olmuştu, yani rüya yerine gelmişti, bu nedenle artık korkmaya gerek yok' derler.

121. Kral Astyages de bunun üzerine Kyros'u gerçek ailesi Kambyses'in yanına gönderir.

HERODOTA GÖRE PERSLER:

- 123.** Kyros artık büyümüş, delikanlı olmuştur. Harpagos, Kyros'un yanından hiç ayrılmaz. Kral Astyages'den intikam almak ister. Kyros'u, Astyages'in yerine tahta geçirmek için Med ülkesinin ileri gelenlerini de ikna eder.
- 125.** Sonunda Kyros, Persleri Astyages'den ayırmak için onları toplar ve ayaklandırır.
- 127.** Astyages, Kyros'un yaptığı işi öğrenir ve Medler'i silahlandırıp, büyük bir hata yapıp Harpagos komutasında Perslere karşı gönderir. Harpagos da Perslilerle anlaşır, anlaşmayanlar da Persliler tarafından öldürülür.
- 128.** Bozgun üzerine, Astyages, rüya yorumcularını kazığa oturtturur. Sonrasında yapılan savaşta esir düşer.
- 130.** 35 yıllık bir saltanattan sonra esir düşen Astyages'e karşı Kyros iyi davranır. Medler toplam 128 yıl boyunca Kızılıрмаğa kadar olan bölgeyi ellerinde tutmuşlardı. Sonradan, Dareios'a baş kaldırmışlar ancak başaramamışlardır.
46. Bu arada, Lidya kralı büyüyen Pers tehlikesine karşı oraklılara danışır.
47. Falcılar ona savaşmamasını öğütlerler.
53. Falcılar, "ona savaşa girerse büyük bir imparatorluğu devireceğini" söyler.
71. Kroisos, Persli Kros'u devirmeyi planlıyordu.
72. Kroisos aynı zamanda, Kyros'un kayınbabası Astyages'in öcünü almak istiyordu.
80. Sonuçta, Sardes büyük bir savaş yapılır. Develerin yardımıyla Persliler üstünlük sağlar.
85. Sardes düşer (546).

130. Lidya kralı Kroisos'u da boyunduruğu altına almış ve bütün Asya'nın efendisi olmuştur.

141. Lidyalıların Perslerin boyun eğmesinden sonra, Ion, Aiolia kentleri Kyros'a aynı koşullarla bağlanmaya hazır olduklarını bildirir. Kyros kabul etmez.

177. Harpagos idaresindeki Pers ordusu bütün Önasya'yı alır.

178. Bütün buraları aldıktan sonra, Kyros, Babil'e saldırır.

179. Babil çok müstahkem bir şehirdir.

188. Kyros, Babil Kralı Labynetos'a savaş açar.

191. Babil düşer.

201. Babil'den sonra Kyros, Aras'ın öbür yanındaki-Hazar'a kadar olan bölgede yaşayan ve Kraliçe Tomris'in buyruğundaki Massagetler'le karşı karşıya gelir.

202-212. Bir hile ile Kyros Massagetlerin 1/3'lük ordusunu yener.

214. İki ordunun tüm güçleriyle girdiği son savaşta ise Persler yenilir. 29 yıllık saltanattan sonra Kyros ölür.

Kyros, dünya tarihinde Lidya kralı Croesus'u yenmesiyle (547) ve Yahudilere karşı olan hoşgörüsüyle bilinir. Onlara Kudüs'teki tapınaklarını tekrar inşa etme ve Nebukadnezar tarafından alınan ve Babile götürülen altın ve gümüş eşyalarını geri getirme hakkı tanımıştır.

Benzer şekilde, Mezopotamya'da da yerel kültürleri desteklemiştir.

Bu tür yaklaşımlar, önceden Krezus'a bağlı zengin Yunan şehirlerinin politik ve askeri bakımdan fethini kolaylaştırmıştır. Sadece Milet gönüllü olarak bunlara katılmıştır. Diğerleri teker teker fethedilmiş, bazıları askeri güçle bazıları ihanetle alınmıştır.

539'da Babil'i fethetmesiyle, Suriye ve Fenike de Kyros'un eline düşmüştür.

2. Kitap: Euterpe:

2/1. Kyros'un yerine, torunu **Kambyses** geçer.

A. M. MANSEL

- Kambyses** (528-522), Mısır Krallığını 525'de egemenliği altına alır ve firavun olur.
- Mısır'da yer yer isyanlar olur.
- Mısır sınırlarını Habeşistan'a kadar genişletir ve 522 yılına kadar kaldı.
- 522'de Gavmata isyan eder. Gavmata kendisini Kambyses tarafından öldürülmüş olan Kyros'un ikinci oğlu Bardya olarak göstermek ister.
- Kambyses Mısır'dan hemen hareket eder, Suriye'ye girer, fakat yolda ölür (522).
- Bir yıl kadar süren kargaşalık döneminden sonra Akamenidler hanedanının ikinci derecede bir kolundan Hystaspes'in oğlu **Darius I**, Pers tahtına oturur (522).

Darius I (522-486), sınırlarını genişleterek Pers krallığını o zamanın en güçlü bir devleti haline getirdi; bu devletin aynı gücü aşağı yukarı koruması suretiyle hemen hemen 200 yıl yaşamasını sağladı.

Persler Anadolu'yu ele geçirmekle Avrupa ile karşı karşıya gelmişler ve ister istemez Balkan yarımadasını oldukça karışık durumuyla ilgilenmek zorunda kalmışlardı. İşte bu suretle bunlar batı siyasetine karışmışlar ve Boğazlardan gelebilecek herhangi bir tehlikeyi önlemek için Balkanlar'a bir sefer yapmak lüzumunu hissetmişlerdi.

Darius I 513 yılında İstanbul Boğazından Trakya'ya geçerek bu ülkede denizden pek fazla uzaklaşmamak suretiyle batıya doğru ilerlemeye başladı ve Tuna'nın ötesinde oturan İskitler'in ya da Darius I'un mezar yazıtlarında bildirildiği gibi "deniz ötesindeki" Sakaların üzerine yürüdü. Pers ordusu Tuna'yı aşarak, Dinyester ırmağına kadar ilerledi, fakat yerli kavimlerden ciddi bir direnme görmediğinden kesin sonuçlu bir zafer elde edemedi. Bununla beraber bu sefer sonunda Trakya, hatta Makedonya Pers devletinin nüfusuna girmiş oldu. MÖ. 511'de Darius I Hindistan'a karşı bir sefer yaptı, Pencap bölgesine girdi ve İndos (Sind) yöresinde bir eyalet kurduktan sonra İran'a geri döndü.

AKAMENİTLER (Pers kralları)

Achaemenes (c. 700-675)
Teispes (c. 675-640)

Kyros I (c. 640-600) Ariaramnes (c. 640-615)
Arsames (615 ff)

Kambyses I (c. 600-559)
Hystaspes

Büyük Kyros II (c. 559-530)

+-----+

Kambyses II Bardiya (522)

Büyük Darius I (530-522)
Xerxes (486-465/4)
Artaxerxes I (465/4-425)
Darius II (424-404)

+

Artaxerxes II (404-359/8)

Ostanes

Artaxerxes III (359/8-338)

Arsames

Arses III (338-336)

Darius III (336-330)

MEDLER

Kyaxares I (c. 625-585) (imp.un Kurucusu)
Astyages (c. 585-550)